

CUPRINS

Bibliografie generală.....	5
Abrevieri	11

CAPITOLUL I. DREPTUL PROCESUAL CIVIL – RAMURĂ

ȘI ȘTIINȚĂ A DREPTULUI.....	27
1. Dreptul procesual civil – noțiune, caractere și delimitare	27
2. Natura Dreptului procesual civil. Un drept mixt?.....	41
3. Normele Dreptului procesual civil.....	44
3.1. Izvoarele (sursele) Dreptului procesual civil	44
3.2. Clasificarea normelor Dreptului procesual civil	61
3.3. Aplicarea normelor de Drept procesual civil	72
3.3.1. Aplicarea în timp a normelor de drept procesual civil.....	72
3.3.2. Aplicarea în spațiu a normelor de drept procesual civil	80
3.3.3. Aplicarea normelor dreptului procesual civil asupra persoanelor.....	81
4. Procesul civil – mijloc de înfăptuire a justiției	82
4.1. Precizări introductive	82
4.2. Definiția, fazele și etapele procesului civil	83
ÎNTREBĂRI	87
GRILE.....	88

CAPITOLUL II. PRINCIPII FUNDAMENTALE ALE PROCESULUI CIVIL.....

1. Repere introductive.....	90
2. Principiul accesului liber la justiție.....	91
3. Principiul dreptului la un proces echitabil, în termen optim și previzibil.....	98
4. Principiul legalității.....	111
5. Principiul egalității în fața justiției.....	113
6. Principiul disponibilității	114
7. Obligațiile părților în desfășurarea procesului.....	119
8. Obligațiile terților în desfășurarea procesului.....	121
9. Buna-credință în exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor procesuale	123
10. Principiul dreptului la apărare.....	124
11. Principiul contradictorialității	127
12. Principiul oralității	129

13. Principiul nemijlocirii.....	130
14. Principiul publicității	133
15. Principiul desfășurării procesului în limba română	135
16. Principiul continuității completului de judecată.....	136
17. Principiul rolului judecătorului în aflarea adevărului.....	137
18. Încercarea de împăcare a părților.....	142
19. Respectul cuvenit justiției.....	145
20. Respectarea principiilor fundamentale	146
ÎNTREBĂRI.....	147
GRILE	148

CAPITOLUL III. ACȚIUNEA CIVILĂ

1. Noțiuni introductive.....	151
2. Elementele acțiunii civile	153
2.1. Părțile.....	153
2.2. Obiectul acțiunii civile.....	155
2.3. Cauza acțiunii civile	156
3. Condițiile de exercitare a acțiunii civile	158
3.1. Interesul	159
3.2. Formularea unei pretenții.....	162
3.3. Calitatea procesuală.....	165
3.4. Capacitatea procesuală	172
4. Clasificarea acțiunilor civile (cererilor în justiție).....	180
4.1. Clasificarea cererilor în funcție de calea procedurală aleasă de parte	181
4.2. Clasificarea cererilor după natura dreptului care se valorifică	183
4.3. Clasificarea cererilor în funcție de scopul material urmărit de către reclamant	186
ÎNTREBĂRI.....	193
GRILE	194

CAPITOLUL IV. PARTICIPANȚII ÎN PROCESUL CIVIL

1. Instanța judecătorească	197
1.1. Semnificația noțiunii de instanță	197
1.2. Rolul instanței în procesul civil	198
1.3. Alcătuirea instanței	199
1.4. Incompatibilitatea	204
2. Părțile în procesul civil	210
2.1. Noțiunea și poziția procesuală a părților	210
2.2. Coparticiparea procesuală.....	211
2.3. Drepturile și obligațiile procesuale ale părților	214

2.4. Participarea terților în procesul civil (intervenția în procesul civil)	217
2.4.1. Intervenția voluntară	218
2.4.2. Intervenția forțată.....	221
2.5. Reprezentarea părților în procesul civil	226
2.6. Asistența judiciară.....	232
3. Participarea Ministerului Public în procesul civil.....	233
ÎNTREBĂRI	236
GRILE.....	237

CAPITOLUL V. COMPETENȚA

1. Noțiune și determinare (forme). Caracterul normelor privitoare la competență	240
1.1. Noțiunea și determinarea competenței.....	240
1.2. Caracterul normelor privind competența	243
2. Competența instanțelor judecătorești	245
2.1. Competența materială	245
2.1.1. Competența materială a judecătoriei.....	246
2.1.2. Competența materială a tribunalului.....	248
2.1.3. Competența materială a curții de apel.....	250
2.1.4. Competența materială a Înaltei Curți de Casație și Justiție	251
2.1.5. Determinarea competenței după valoarea obiectului cererii introductive de instanță.....	253
2.2. Competența teritorială.....	257
2.2.1. Principii și excepții	257
2.2.2. Competența teritorială de drept comun.....	257
2.2.3. Competența teritorială alternativă.....	259
2.2.4. Competența teritorială exclusivă	262
2.3. Dispoziții speciale privind determinarea competenței.....	266
2.4. Incidente procedurale privitoare la competența instanței	267
2.4.1. Excepția de necompetență	267
2.4.2. Conflictele de competență	272
2.4.3. Litispendența.....	274
2.4.4. Conexitatea	275
2.4.5. Strămutarea proceselor	276
2.4.6. Delegarea instanței.....	279
2.5. Prorogarea competenței și formele acesteia.....	280
2.5.1. Prorogarea legală	280
2.5.2. Prorogarea judecătorească	281
2.5.3. Prorogarea convențională sau voluntară	281
ÎNTREBĂRI	283
GRILE.....	284

CAPITOLUL VI. ACTELE DE PROCEDURĂ ȘI TERMENELE

PROCEDURALE	286
1. Actele de procedură	286
1.1. Noțiunea și condițiile de efectuare	286
1.2. Clasificarea actelor de procedură	290
1.3. Sancționarea neregularității actului procedural	291
1.3.1. Nulitatea actelor de procedură. Noțiune și clasificare	292
1.3.2. Invocarea nulității. Efectele nulității	298
2. Termenele procedurale	300
2.1. Noțiune și clasificare	300
2.2. Calculul termenelor procedurale	302
2.3. Durata termenelor de procedură	304
2.4. Decăderea – sancțiune pentru nerespectarea termenelor procedurale	307
2.4.1. Noțiune, condiții, cazuri	307
2.4.2. Invocarea și efectele decăderii	308
3. Amenzi judiciare și despăgubiri	309
ÎNTREBĂRI	313
GRILE	314

CAPITOLUL VII. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ 316

1. Etapa scrisă	317
1.1. Reguli generale aplicabile cererilor adresate instanțelor judecătorești	317
1.2. Îndeplinirea unor proceduri prealabile sesizării instanței	320
1.3. Cererea de chemare în judecată	322
1.3.1. Noțiune	322
1.3.2. Cuprins	323
1.3.3. Înregistrarea cererii și constituirea dosarului	326
1.3.4. Verificarea și regularizarea cererii	327
1.3.5. Efectele cererii de chemare în judecată	331
1.3.6. Reprezentarea judiciară a părților în caz de coparticipare procesuală	334
1.3.7. Fixarea primului termen de judecată	335
1.3.8. Măsuri pentru pregătirea judecății	337
1.3.9. Modificarea cererii de chemare în judecată	338
1.4. Întâmpinarea	339
1.4.1. Noțiune	339
1.4.2. Cuprinsul întâmpinării. Sancțiunea lipsei mențiunilor prevăzute de lege	339
1.4.3. Obligatorietatea depunerii întâmpinării. Excepții	341

1.4.4. Termenul în care trebuie depusă întâmpinarea	341
1.4.5. Sancțiunea nedepunerii întâmpinării	342
1.4.6. Comunicarea întâmpinării.....	343
1.5. Cererea reconvențională	343
1.5.1. Noțiune, condiții, cuprins și termen de depunere	343
1.5.2. Judecarea cererii reconvenționale	345
1.6. Citarea și comunicarea actelor de procedură	346
1.6.1. Terminologie.....	346
1.6.2. Reguli generale referitoare la citare.....	347
1.6.3. Citația și dovada de înmânare a citației	350
1.6.4. Organele competente să realizeze comunicarea și modalitățile de comunicare	353
1.6.5. Termenul pentru înmânarea citației	356
1.6.6. Invocarea și înlăturarea neregularităților referitoare la citare.....	357
1.6.7. Locul citării. Schimbarea locului citării. Citarea prin publicitate.....	358
1.6.8. Înmânarea citației și a altor acte de procedură. Zilele de comunicare.....	363
1.6.9. Procedura de comunicare.....	364
1.6.10. Data și dovada îndeplinirii procedurii de comunicare	367
1.6.11. Comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare în și din străinătate	368
2. Etapa cercetării și etapa dezbaterilor cauzei	369
2.1. Ședința de judecată	369
2.1.1. Activitatea premergătoare ședinței de judecată	369
2.1.2. Activitatea în timpul ședinței de judecată.....	371
2.1.3. Activitatea ulterioară ședinței de judecată. Încheierea de ședință	381
2.2. Cercetarea procesului.....	386
2.2.1. Dispoziții comune	386
2.3. Excepțiile procesuale	388
2.3.1. Noțiune și natură juridică.....	388
2.3.2. Clasificarea excepțiilor procesuale	390
2.3.3. Invocarea excepțiilor procesuale	391
2.3.4. Soluționarea excepțiilor procesuale	392
2.4. Probele	393
2.4.1. Noțiunea, importanța și reglementarea probelor.....	393
2.4.2. Subiectul, obiectul și sarcina probei	395
2.4.3. Reguli comune privind admisibilitatea, administrarea și aprecierea probelor	402
2.4.4. Convenții asupra probelor.....	408

2.4.5. Dovada cu înscrisuri	409
2.4.5.1. Noțiune și clasificare	409
2.4.5.2. Înscrisul autentic	411
2.4.5.3. Înscrisul sub semnătură privată	413
2.4.5.4. Înscrisurile pe suport informatic	417
2.4.5.5. Înscrisurile în formă electronică	419
2.4.5.6. Registrele și hârtiile domestice	421
2.4.5.7. Registrele profesioniștilor	421
2.4.5.8. Mențiunile făcute de creditor	422
2.4.5.9. Regimul duplicatelor	423
2.4.5.10. Regimul copiilor	423
2.4.5.11. Înscrisurile recognitive sau reînnoitoare	425
2.4.5.12. Regimul altor înscrisuri	426
2.4.5.13. Administrarea probei prin înscrisuri	427
2.4.5.14. Verificarea înscrisurilor	432
2.4.5.15. Procedura înscrierii în fals	435
2.4.6. Proba cu martori	438
2.4.6.1. Noțiune, reglementare, caracteristici	438
2.4.6.2. Admisibilitatea probei cu martori	440
2.4.6.3. Persoanele care pot fi audiate ca martori	442
2.4.6.4. Încuviințarea probei cu martori	444
2.4.6.5. Prezentarea și ascultarea martorilor	444
2.4.6.6. Aprecierea probei cu martori	449
2.4.7. Prezumțiile	449
2.4.7.1. Noțiune și clasificare	449
2.4.8. Expertiza	453
2.4.8.1. Noțiune, admisibilitate, încuviințare	453
2.4.8.2. Numirea expertului	455
2.4.8.3. Administrarea expertizei	457
2.4.8.4. Raportul de expertiză	458
2.4.8.5. Forța probantă a raportului de expertiză	459
2.4.9. Mijloacele materiale de probă	460
2.4.10. Cercetarea la fața locului	463
2.4.11. Mărturisirea sau recunoașterea	465
2.4.11.1. Noțiune, natură juridică și feluri	465
2.4.11.2. Interogatoriul	468
2.4.12. Asigurarea probelor	472
2.4.13. Administrarea probelor de către avocați sau consilieri juridici	474
2.5. Unele incidente procedurale	483
2.5.1. Actele procesuale de dispoziție ale părților	483
2.5.1.1. Renunțarea	484

2.5.1.2. Achiesarea.....	487
2.5.1.3. Tranzacția.....	489
2.5.2. Suspendarea procesului.....	491
2.5.2.1. Suspendarea voluntară	492
2.5.2.2. Suspendarea de drept	493
2.5.2.3. Suspendarea facultativă	494
2.5.3. Perimarea cererii	500
2.5.3.1. Noțiune și natură juridică.....	500
2.5.3.2. Condițiile în care intervine perimarea	501
2.5.3.3. Procedura perimării.....	504
2.5.3.4. Efectele perimării.....	505
2.6. Dezbateră în fond a procesului.....	505
3. Etapa deliberării și pronunțării hotărârii	507
3.1. Deliberarea și pronunțarea	507
3.2. Hotărârea judecătorească	513
3.2.1. Noțiune și clasificare	513
3.2.2. Redactarea, cuprinsul și comunicarea hotărârii	516
3.2.2.1. Redactarea hotărârii	516
3.2.2.2. Cuprinsul hotărârii	518
3.2.2.3. Comunicarea hotărârii.....	520
3.2.3. Cheltuielile de judecată.....	521
3.2.4. Efectele hotărârii judecătorești	523
3.2.5. Îndreptarea, lămurirea și completarea hotărârii	526
3.2.5.1. Îndreptarea hotărârii.....	526
3.2.5.2. Lămurirea hotărârii	527
3.2.5.3. Completarea hotărârii	528
3.2.6. Executarea provizorie	529
ÎNTREBĂRI	532
GRILE.....	534

CAPITOLUL VIII. JUDECATA ÎN CĂILE DE ATAC

1. Noțiuni generale privind căile de atac. Clasificarea căilor de atac.	
Reguli comune privind instituirea și exercitarea căilor de atac	538
1.1. Noțiuni generale privind căile de atac	538
1.2. Reguli comune privind căile de atac.....	539
1.3. Clasificarea căilor de atac	544
2. Apelul.....	546
2.1. Noțiune și reglementare	546
2.2. Obiectul apelului.....	546
2.3. Subiectele apelului	548
2.4. Felurile sau formele apelului	550

2.4.1. Apelul incident	550
2.4.2. Apelul provocat	551
2.5. Sesizarea instanței competente	552
2.5.1. Cererea de apel	552
2.5.1.1. Cuprinsul cererii de apel	552
2.5.1.2. Timbrarea cererii de apel	554
2.5.1.3. Depunerea cererii de apel și pregătirea judecării apelului	555
2.5.1.4. Efectele cererii de apel	557
2.5.2. Termenul de exercitare a apelului	560
2.5.2.1. Termenul de apel de drept comun	560
2.5.2.2. Termene speciale de apel	561
2.5.2.3. Sancțiunea nerespectării termenului de apel	563
2.5.3. Instanța competentă să soluționeze apelul	563
2.6. Judecarea apelului	564
2.7. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de apel	565
3. Recursul	566
3.1. Noțiune, reglementare, caracteristici. Felurile recursului	566
3.2. Obiectul și scopul recursului. Instanța competentă	567
3.3. Subiectele recursului	572
3.4. Cauza recursului – motivele de casare. Sancțiunea nemotivării recursului	573
3.5. Cererea de recurs și efectele ei	578
3.6. Termenul de recurs. Depunerea recursului și pregătirea dosarului de recurs	580
3.8. Procedura de judecată a recursului	584
3.9. Soluțiile pe care le poate pronunța instanța de recurs. Efectele casării	585
3.10. Judecata în fond după casare	587
4. Contestația în anulare	588
4.1. Noțiuni generale	588
4.2. Contestația în anulare obișnuită	589
4.3. Contestația în anulare specială	590
4.4. Sesizarea instanței competente	592
4.5. Procedura de judecată	593
5. Revizuirea	596
5.1. Noțiuni generale	596
5.2. Obiectul și cauza sau motivele revizuirii	597
5.3. Sesizarea instanței competente	601
5.4. Procedura de judecată	605
ÎNTREBĂRI	608
GRILE	609

CAPITOLUL IX. DISPOZIȚII PRIVIND ASIGURAREA UNEI PRACTICI JUDICIARE UNITARE	613
1. Preliminarii	613
2. Recursul în interesul legii	614
2.1. Reglementare. Natură juridică	614
2.2. Calitatea procesuală de a exercita recursul în interesul legii	615
2.3. Condiții de admisibilitate	616
2.4. Judecarea recursului în interesul legii	617
2.5. Hotărârea pronunțată asupra recursului în interesul legii și efectele acesteia	620
3. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept	621
3.1. Reglementare. Natură juridică	621
3.2. Condițiile sesizării instanței supreme. Procedura de judecată	622
3.3. Efectele pe care le produce decizia dată asupra sesizării	626
4. Asemănări și deosebiri între cele două mijloace procesuale de asigurare a unei practici judiciare unitare	627
4.1. Asemănări	627
4.2. Deosebiri	628
ÎNTREBĂRI	632
GRILE	633
 CAPITOLUL X. PROCEDURI SPECIALE	 635
1. Repere introductive	635
2. Procedura divorțului (Desfacerea căsătoriei)	635
2.1. Sediul materiei. Precizări terminologice	635
2.2. Formele sau modalitățile de desfacere a căsătoriei	636
2.3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedura notarială	637
2.4. Divorțul pe cale judiciară	644
2.4.1. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară	644
2.4.2. Divorțul din culpa soților	647
2.4.3. Divorțul din motive de sănătate	650
2.5. Dispoziții comune referitoare la procedura divorțului	650
2.5.1. Legitimarea procesuală	651
2.5.2. Cererea de divorț. Cereri accesorii	653
2.5.3. Întâmpinarea. Cererea reconvențională	656
2.5.4. Soluționarea divorțului	657
3. Procedura punerii sub interdicție judecătorească	662
3.1. Punerea sub interdicție judecătorească. Reglementare, noțiune, condiții de fond și legitimare procesuală	662

3.2. Procedura punerii sub interdicție judecătorească	666
3.3. Efectele punerii sub interdicție judecătorească.....	672
3.4. Ridicarea interdicției judecătorești	675
3 ¹ . Unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și procedurile de instituire a acestor măsuri în codificările civile și procesual-civile ulterioare Legii nr. 140/2022	679
3 ¹ .1. Preliminarii	679
3 ¹ .2. Asistența pentru încheierea actelor juridice	681
3 ¹ .3. Ocrotirea majorului prin consiliere judiciară și tutelă specială.....	684
3 ¹ .4. Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale. Încuviințarea mandatului de ocrotire	689
4. Procedura de declarare a morții	702
4.1. Noțiuni prealabile. Reglementare	702
4.2. Cazul general de declarare judecătorească a morții.....	704
4.3. Cazuri speciale de declarare judecătorească a morții	705
4.4. Procedura declarării judecătorești a morții	707
4.5. Rectificarea datei morții	712
4.6. Anularea hotărârii declarative de moarte.....	714
5. Măsuri asigurătorii și provizorii	718
5.1. Preliminarii	718
5.2. Sechestrul asigurător.....	718
5.3. Poprirea asigurătorie.....	724
5.4. Sechestrul judiciar	725
5.5. Măsuri provizorii în materia drepturilor de proprietate intelectuală	729
6. Procedura partajului judiciar	732
6.1. Precizări terminologice.....	732
6.2. Cererea de partaj	735
6.3. Instanța competentă să soluționeze cererea de partaj	738
6.4. Procedura de soluționare a partajului	739
6.5. Hotărârea asupra partajului.....	744
7. Procedura ordonanței președințiale	746
7.1. Noțiuni și reglementare	746
7.2. Condiții de admisibilitate.....	747
7.3. Procedura de soluționare a cererii de ordonanță președințială	751
8. Cererile posesorii	755
8.1. Reglementare, utilitate, caracterizare, clasificare	755
8.2. Temeiul acțiunilor posesorii	757
8.3. Condițiile de exercitare a acțiunilor posesorii	758
8.4. Sesizarea instanței competente. Reguli privind judecata cererilor posesorii.....	760
8.5. Hotărârea pronunțată în cererile posesorii.....	762

9. Procedura ofertei de plată și consemnățiunii	763
9.1. Reglementare și noțiuni.....	763
9.2. Procedura ofertei de plată	764
10. Procedura ordonanței de plată.....	766
10.1. Preliminarii	766
10.2. Domeniu de aplicare	768
10.3. Procedura prealabilă sesizării instanței competente	771
10.4. Sesizarea instanței.....	773
10.5. Condițiile de admisibilitate a cererii	775
10.6. Particularități privind procedura de judecată	777
10.7. Cererea în anulare	784
10.8. Executarea silită a ordonanței de plată	787
11. Procedura cu privire la cererile de valoare redusă	787
11.1. Reglementare, domeniu de aplicare și caractere.....	787
11.2. Declanșarea procedurii. Instanța competentă	788
11.3. Desfășurarea procedurii	789
11.4. Soluționarea cererii. Căi de atac. Cheltuieli de judecată	791
12. Evacuarea din imobilele folosite sau ocupate fără drept	791
12.1. Reglementare, terminologie, domeniu de aplicare și caractere	791
12.2. Instanța competentă. Citarea și comunicarea actelor procedurale	794
12.3. Notificarea locatarului și ocupantului. Evacuarea voluntară	795
12.4. Procedura de evacuare judiciară	797
12.5. Dispoziții speciale.....	800
13. Procedura privitoare la înscrierea drepturilor dobândite în temeiul uzucapiunii.....	802
13.1. Preliminarii	802
13.2. Domeniu de aplicare	803
13.3. Instanța competentă. Cuprinsul cererii	805
13.4. Procedura de judecată. Căi de atac	806
13.5. Înscrierea în cartea funciară a dreptului uzucapat	808
14. Procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute	809
14.1. Repere introductive.....	809
14.2. Refacerea dosarelor sau înscrisurilor în cauzele în curs de soluționare	810
14.3. Refacerea hotărârilor dispărute	811
15. Cauțiunea judiciară	812
15.1. Reglementare, stabilire și depunere	812
15.2. Procedura de stabilire a cauțiunii	814
ÎNTREBĂRI	815
GRILE.....	816

CAPITOLUL XI. ARBITRAJUL	820
1. Reglementare, noțiune și natură juridică	820
2. Formele arbitrajului	823
3. Domeniul de aplicare.....	825
4. Convenția arbitrală. Condiții, forme, efecte	826
5. Participanții la procesul arbitral.....	830
5.1. Părțile în litigiul arbitral	830
5.2. Tribunalul arbitral.....	831
6. Procedura arbitrală.....	834
6.1. Sesizarea tribunalului arbitral. Comunicarea actelor de procedură.	
Locul arbitrajului. Limba arbitrajului	834
6.1.1. Cererea de arbitrare	834
6.1.2. Întâmpinarea	835
6.1.3. Cererea reconvențională	835
6.1.4. Comunicarea actelor de procedură	836
6.1.5. Locul arbitrajului	836
6.1.6. Limba în care se desfășoară procedura arbitrală	836
6.2. Judecata arbitrală	836
6.2.1. Fixarea termenului de dezbateri. Termenul de citare	836
6.2.2. Regulile procedurale aplicabile arbitrajului	837
6.2.3. Probele în procedura arbitrală.....	839
6.2.4. Invocarea excepțiilor	840
6.2.5. Încheierea de ședință	840
6.2.6. Termenul arbitrajului	841
6.2.7. Soluționarea litigiului arbitral. Deliberarea și pronunțarea	
hotărârii.....	842
7. Hotărârea arbitrală	843
7.1. Forma, cuprinsul și comunicarea hotărârii arbitrale. Efectele	
hotărârii arbitrale	843
7.2. Lămurirea, completarea și îndreptarea hotărârii arbitrale.	
Păstrarea dosarului.....	844
7.3. Executarea hotărârii arbitrale.....	845
7.4. Cheltuielile arbitrale	847
7.5. Desființarea hotărârii arbitrale.....	848
ÎNTREBĂRI	852
GRILE	853